

Vragen met betrekking aankoop schilderij van Samuel van Hoogstraten

Voorop gesteld dat het schilderij van Van Hoogstraten daadwerkelijk een bescheiden meesterwerk is. Dat past zeker in het Dordrechts Museum, dat vooral een zeer fraaie en ruime collectie heeft aan ingetogen topstukken. Het werk is bovendien vervaardigd door een Dordtse schilder én Rembrandt-leerling!

Aangezien er voor de aankoop voor dit schilderij om een behoorlijke bijdrage vanuit de Gemeente wordt gevraagd, een paar kritische kanttekeningen en vragen:

Ten aanzien van de volgende zinnen uit het voorstel:

I. Dit zal naar verwachting leiden tot een stijging van bezoekersaantallen, met de bijbehorende economische spin-off in de stad.

a. Op basis van welke bronnen is deze verwachting gebaseerd – een *verwachting* biedt geen zekerheid maar meer inzicht in de modellen waarop deze aanname is gestoeld wel. Met andere woorden: waar is deze verwachting op gebaseerd?

Antwoord: Het Dordrechts Museum monitort bezoekersaantallen monitoren wekelijks. Bezoekers hebben toegang tot het gehele museum; het museum verkoopt geen kaartjes per tentoonstelling of alleen voor de vaste collectie. Om toch een beeld ter krijgen waar een bezoeker primair voorkomt, wordt er aan de kassa gevraagd wat de belangrijkste reden van hun bezoek is. Aan de hand van deze uitkomsten is zichtbaar dat een relatief beperkt deel de vaste collectie als eerste noemt. Daar is dus nog winst te behalen; dit werk zou uiteraard een permanent hoogtepunt van onze vaste collectie gaan vormen. Als de aankoop rond komt, zal het museum een flinke publiekscampagne op deze toevoeging opzetten. En die free publicity zal ook een aanzienlijke mediawaarde en attentiewaarde omvatten om het museum landelijk op de kaart te zetten. Tot slot: met de aankoop van een meesterwerk van deze allure heeft het museum ook belangrijk 'wisselgeld' in handen om makkelijker topstukken uit het buitenland te kunnen lenen voor tentoonstellingen, wat ook weer tot meer bezoekers kan leiden.

b. De bezoekersaantallen van musea zijn sinds covid-19 aanzienlijk gedaald.¹ In welke mate zorgt dit schilderij voor een hertoename van pre-corona museumbezoek?

b.1. Zijn de te verwachte stijging van bezoekersaantallen gebaseerd op cijfers en data van vóór covid-19?

Antwoord: Ja; we hebben de Corona-jaren en aantallen van 2020 en 2021 definitief achter ons gelaten.

b.2. Is er reeds een stijging te merken in het aantal bezoekers te merken?

---

¹Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/51/opnieuw-minder-bezoekers-in-nederlandse-musea>

Antwoord: Ja, Over heel 2022 lag het bezoekersaantal van onze 3 locaties (Dordrechts Museum, Huis van Gijn en Hofkwartier) bijna gelijk aan het jaar 2019. De bezoekerscijfers over de eerste drie maanden van 2023 laten een verdere stijging zien ten opzichte van 2022. De tentoonstelling van Jan Veth en de aantrekkingskracht van Huis van Gijn zijn op dit moment belangrijke motoren achter deze ontwikkeling. Daarnaast vinden we het belangrijk om ook met kleinere communities te blijven samenwerken waardoor niet alleen bezoekers aantallen, maar ook ons bereik op peil blijft op inhoudelijke samenwerking in de verschillende Dordtse wijken of met de verschillende verenigingen en organisaties.

b.3. Wat is de strategie van het museum om bezoekers opnieuw naar het museum te lokken – en hoort de aankoop van dit schilderij ook in deze strategie?

Antwoord: Voor de locatie van het Dordrechts Museum geldt dat de wisselende tentoonstellingen belangrijke (extra) publiekstrekkingen zijn. We willen in 2024 onze vaste collectie (die de helft van het gebouw beslaat) een extra impuls geven door een grote campagne op te starten, waarin o.a. de belangrijkste iconen per periode van de zes eeuwen schilderkunst uit onze vaste collectie worden gepresenteerd. Dit schilderij zou zeker één van de iconen uit de 17e eeuw vormen. Daarnaast is een omvangrijke tentoonstelling in het 400e geboortjaar van Van Hoogstraten gepland met veel aandacht voor deze Dordtse schilder en met als thema Trompe de l'oeil waar dit een van de topstukken in zou vormen.

II. De verwachting is dat over een aantal jaar deze instrumenten voor de Dordtse Musea optellen tot een substantieel (deels vrij te besteden) bedrag (cursivering HW).

Zin II heeft betrekking tot legaten en erfenissen. Deze zouden de ‘oorlogskas’ van het museum in de toekomst aanzienlijk kunnen spekken. Het museum verwacht daardoor dat de helft van het nu gevraagde bedrag van 300.000 op termijn kan terugvloeien in de Algemene Reserve.

Voert het museum nu actief beleid om legaten en erfenissen te bemachtigen? Ook hier geldt: hoe krijgen we meer vastigheid.

Antwoord: Jazeker. Naast het feit dat particulieren uit zichzelf het Dordrechts Museum al regelmatig weten te vinden als begunstigde van een legaat of erfenis, is de stichting Dordrechts Museum Fonds (DMF) in 2022 opgericht. Deze stichting heeft, in tegenstelling tot het museum zelf (als onderdeel van de gemeente), een culturele ANBI-status. Dat betekent dat belastingvoordelen voor potentiële (financiële) schenkers aanzienlijk kunnen zijn. Begin 2023 is al een eerste fonds op naam binnen het DMF opgericht, waarin een bedrag van € 50.000 is gereserveerd voor Huis van Gijn. Het museum verwachten meerdere fondsen op naam in de toekomst te mogen verwelkomen. Op de website van het Dordrechts Museum is al één en ander hierover te vinden.

In 2023 willen we extra aandacht besteden aan de mogelijkheden van het DMF, door o.a.

- *Een of meerdere bijeenkomsten te beleggen om de stichting en mogelijkheden nog meer bekendheid te geven;*
- *Promotiemateriaal te ontwikkelen voor notariskantoren in Dordrecht en de regio*

Het gaat om een aanzienlijk bedrag. Het Dordrechts Museum vraagt nu aan de Gemeente incidenteel om steun. In 2008 kocht het Museum het schilderij *Gezicht op Dordrecht* van Jan van Goyen aan. Voor de aankoop van dit schilderij werd destijds, door middel van crowdfunding, het luttele bedrag van 3.5 miljoen euro opgehaald. Met dit bedrag kon het werk worden aangekocht. Daarom de volgende vraag:

Is er ook een geldinzamelactie voor dit schilderij heroverwogen, indachtig het grote succes van de campagne *Geef Dordrecht haar gezicht terug* voor de aankoop van de Van Goyen. Waarom wel/niet? Het gaat hier om veel gemeenschapsgeld dat ook elders kan worden besteed, bijvoorbeeld aan armoedebestrijding.

Antwoord: Dat is inderdaad overwogen. Gezien de voorbereidingstijd die een dergelijke crowdfundingactie met zich meebrengt, de kosten die hiermee gemoeid zijn (in relatie tot de inkomsten) en de omvang van het nog te overbruggen bedrag, is hier niet voor gekozen.

Tot slot een ander element uit zin I. Er wordt er gesproken van een economische spin-off, maar zorgt de aankoop van dit schilderij ook voor een culturele *spin-off*? Niet de cultuur-of kunsthistorische (antiquarische) waarde, maar de levende kunst- en cultuursector in de stad. In de afgelopen tien jaar heeft er een enorme kaalslag plaatsvonden binnen de culturele sector als gevolg van bezuinigingen. Een bedrag van 300.000 euro kan ook geïnvesteerd worden in een bloeiende culturele sector in Dordrecht. Kritische noten:

- a. Welke waarde heeft de aankoop van dit schilderij voor de levende kunst- en cultuursector in de stad?

Antwoord: Indirect kan dit van waarde zijn doordat bezoekers aan het museum ook onze hedendaagse kunstcollectie/tentoonstelling zullen bezoeken. De toename van bezoekers aan de stad met interesse voor kunst en cultuur kan ook leiden tot extra bezoek aan bijvoorbeeld galerieën in de stad.

- b. Hoe verdedigd het Museum dit verzoek om een geldelijke bijdrage, als dit geld ook geïnvesteerd kan worden in de hedendaagse Dordtse kunstwereld?

In de hedendaagse Dordtse kunstwereld wordt vanuit het Dordrechts Museum ook flink geïnvesteerd door bijvoorbeeld

- *Subsidieregelingen Beeldende kunst; Amateurkunst, evenementen, culturele initiatieven en producties; Toekomstbestendige cultuursector*
- *advies en ondersteuning vanuit het Beeldend Kunstloket*
- *de samenwerking met de Kunstkerk;*
- *een komende tentoonstelling samen met Pictura (zij bestaan binnenkort 250 jaar);*
- *de stadskunstenaar*
- *het organiseren van prijzen (Scheffer en Galatea) waarbij we aan talentontwikkeling doen (niet alleen Dordts maar ook landelijk);*
- *Via Take Part interesseren we jonge mensen die van kunst en geschiedenis houden om te werken in het museum, erfgoed of de kunstwereld;*
- *We zijn verantwoordelijk voor Kunst in de Openbare Ruimte, waarin werken van Dordtse kunstenaars één van de speerpunten is;*
- *We werken samen met instellingen als ToBe en Kunstmin aan projecten waarbij Dordts cultuur- en kunsttalent wordt ontwikkeld al vanaf de basisschoolleeftijd.*

